СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 143. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 22. червня 1931. VOL. XXXIX. No. 143. Jersey City, N. J., Monday, June 22, 1931. THREE CENTS.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗГІДНІ ДОПОМОГТИ НІМЕЧЧИНІ ФІНАНСОВО

ВАШИНГТОН. — Не тільки в Злучених Державах, але в цілім світі викликала заява президента Гувера в справі допомоги Німеччині надзвичайно велику сензацію.

Отсей крок уважають надзвичайною подією, з якою може бути звязана не тільки допомога Німеччині, але й ревізія версальського договору.

В заяві президента підчеркнено, що по його повороті з подорожі по середущих і західних стейтах прийшлося йому порозумітися з представниками обидвох політичних партій у справі теперішнього положення Німеччини. Стверджено, що Німеччина находиться в надзвичайно важким фінансовім положенню та потребує негайної допомоги. Президент заповідає, що покищо не виготовлено ніякого пляну допомоги.

З тої заяви виходить, що Злучені Держави готові вести перед у ратунковій акції супроти Німеччини. Рішаюче слово матиме конгрес, бо він рішить щодо тимчасового звільнення европейських держав від плачення довгів чи зменшення довжної суми. Це знову потягне за собою зменшення німецьких репарацій або тільки мораторію.

Більше як певно, що Німеччина буде звільнена на кілька літ від плачення репарацій, а крім того дістане позички для ратування своєї валюти і кредиту. Злучені Держави готуються дати Німеччині кредит до яких $800,000,000, про що говорять банкирі.

ПОЛУДНЕВІ ЗАЛІЗНИЦІ ЗАВЕЛИ 5-ДНЕВНИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — В робітнях „Содерн Рейлвей Систем" заведено пятьдневний тиждень праці. Отся зміна дотичить 8,000 робітників. Треба було звільняти робітників, або зменшувати платні, бо доходи залізниці через депресію так підупали, що вона змушена братися до крайних ощадностей.

Управа залізниці подає, що вона не звільнить робітників, ні не зменшить їм платні, але мусить їм вкоротити тижневу працю на один день.

ШАНСИ ГУВЕРА РОСТУТЬ.

НЮ ЙОРК. — З Европи повернув Вилієм Ворд, літ 78, републиканський лідер, котрий каже, що Гувер буде цілком певно вибраний наново президентом. Ворд каже, що бизнес уже поправляється, а загал приходить до переконання, що годі одну людину, себто Гувера, винувати за те, за що не є відповідальною ніяка людина.

РАДИТЬ СМИТОВИ ПОПИРАТИ РУЗВЕЛТА.

БОСТОН. — Мейор Корлей каже, що це є обовязком Смита попирати Рузвелта як демократичного кандидата на президента.

На думку Корлея Смит мав уже свою нагоду в 1928 р. і він повинен знати, що не може бути вибраний президентом.

УДАРИ СУДЬБИ ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

ЕНГЛВУД (Ню Джерзи). — Гери В. Дітмен, літ 62, нащадок старої й богатої родини, відобрав собі життя револьверовим вистрілом у голову. Кажуть, що причиною самогубства були ріжні життєві неповодження.

ЩЕ РАЗ ПРОБУЮТЬ СТАТИ АМЕРИКАНСЬКИМИ ГОРОЖАНАМИ.

ВАШИНГТОН. — Недавно тому відмовлено американського горожанства Мейрі Аврил Бленд, канадійський военний доглядачці хорих, і д-рови Доглесови Мейсинтошови, военному капелянови, бо вони відмовилися боронити врazі потреби Злучені Держави зі зброєю в руках.

Тепер обидвоє внесли прохання о назначення нового переслухання. Мисс Бленд подає, що жінка в Америці є звільнена від служби державі зі зброєю в руках не так законом як звичаєм, яким благородна мужеська частина краю не допускає жінки до боротьби, що несе за собою евентуальну смерть. З того боку уважає Мисс Бленд рішення суду, яким відмовлено їй горожанства, противним традиції американської цивілізації.

Мисс Бленд доглядала підчас війни американських жовнірів на французьких полях битви.

ЛЕТЯТЬ ДО ДАНІЇ.

СТ. ДЖАН. — Летуни Отто Гіліг і Голгер Гойріс прилетіли до Нюфонденд з Гесбрук, Ню Джерзи й остановилися, щоби відпочати перед дальшим летом через океан до Данії.

КОСТИ ЗПЕРЕД 20,000 ЛІТ.

ПАСАДЕНА (Каліфорнія). — На конвенції „Американ Асосієйшен фор ди Адвенсмент оф Саенс" предложено кости буйвола-великана й інших звірят з передісторичної доби, як і списи, якими вбивано звірів. Знайдено теж богато інших предметів, а навіть смолоскипи зперед 20,000 літ, які вказують на високу культуру мешканців полудневої частини Злучених Держав.

ПРИГОДА ЗГІННИКА ПІСЛЯ НАПАДУ БАНДИТІВ.

Юрко Никільчук з Сифтон, Ман., скуповує худобу в своїй околиці і що пару тижнів привозить її до стак-ярдів у Ст. Боніфейс (передмістя Вінніпегу). Таке він зробив і з четвер, 14 травня. За продану худобу дістав чек, а що до купowання худоби йому потрібно готівки, то зараз пішов до банку і чек зміняв. На лихо в банку при стак-ярдах не було на ту пору доволі банкнотів на більші суми і Никільчук дістав цілу купу дрібних банкнотів. Не бажаючи носити їх у кишенях так, щоби звертали на нього увагу, він пішов до сусідного банку, щоби заміняти їх за більші банкноти. Клеркови, до котрого він прийшов, виглядало це підозріло. Він зараз подумав собі, що до нього прийшов один з бандитів, які кілька днів передтим ограбили банк у Вінніпеґу й убили менаджера банку. Отже поки здогадному бандитови зміняв гроші, знайшов вперед спосіб зателефонувати до поліції про свої здогади.

Поліція, розуміється, не дала на себе чекати, одначе поки поліція прибула, Никільчук вийшов з банку, всів на „бос" і поїхав до міста. Поліція поїхала в погоню за „босом". Наздогонили. Відвели Никільчука на поліційну стацію. Взяли на допити. Вислухали цілу його історію. Клерк з першого банку, що виплатив йому чек дрібними банкнотами, потвердив його оповідання. Справа вияснилася, Никільчук вийшов вдоволений, а надія поліції на зловлення бандита ще раз розвіялася.

ЗАГАДОЧНЕ ДУШОГУБСТВО.

Рано 12 травня виявилося в Вішарт, Саск., загадочне душогубство. Молода жінка Петра Дейдея знайшла на дворі вбитого свого чоловіка невдовзі після того, як вони обоє вернулися з танцю в місті. Він лишився на дворі, щоби випрягти коні. Жінка з наймичкою почули з хати вистріл на дворі і коли вибігли, знайшли Дейдея вбитого. Куля поцілила його в плечі і перейшла крізь серце. Поліція знайшла сліди чоловіка, що засів на Дейдея.

Дейдей мав 27 літ і вважався за заможного в своїй околиці та не мав ворогів. Його жінка має 17 літ. Три місяці тому, як вони побралися. Шукаючи виновника, поліція придержала жінку вбитого, як важного свідка. В припущенню, що душогубства міг допуститися один з давніших любовників молодої жінки, поліція була арештувала М. Шморонга, 24-літнього сина сусідського фармера, та, переправадивши з ним допити, позволила йому відійти до дому. Жінку Дейдея держать дальше під сторожею і не позволяють нікому з нею говорити.

ПОЖЕЖІ.

В Річці (пов. Косів) підчас пожежі в домі Михайла Григорчика задушилося димом двоє дітей. Батьки полишили були діти замкнені. — В Маріямполі (біля Станиславова) вибухнула пожежа в господарстві Діон. Константського. Вогонь перекинувся на сусідні будинки. Згоріло 22 господарства. Шкоди є на 60,000 зол. Згоріло 7 штук худоби.

ЦЕ ВЖЕ ВЕРШОК БЕЗСОВІСНОСТИ.

Тяжко говорити про совість бандита, а чейже і між вчинками бандитів є ріжні степені совісности. Найбільше безсовісним бандитом показався якийсь бандит, котрий 14 травня ограбив 20 мандрівників, які не маючи грошей на дорогу, старалися дістатись з Кенори, Онт., до Вінніпеґу у тягарових вагонах. Приїхавши до Трансконн, вони замельдували тамошній залізничій поліції, що якийсь узброєний чоловік зігнав їх до одного вагона, коли потяг був около 30 миль на схід від Кенори, і зрабував в них майже все, що вони мали на сім світі. В одного забрав черевики, в другого одіння, в інших дрібні срібні монети, центи, ножики і подібні річи. Того самого дня Петро Барбій, також такий самий пасажир, вступив на поліцію в Кенорі і оповів, що коло 30 миль на схід від Кенори напало на нього кількох людей, з яких один мав револьвер, і забрали в нього черевики, ножик та $2.50 грішми.

РЕЄСТРАЦІЇ В КАНАДІ НЕ БУДЕ.

Уважаючи, що проєкт реєстрування всіх мешканців Канади є занадто радикальний, сенат Канади відкинув його. Внесок за реєстрування мешканців Канади зробив був у сенаті сенатор Касгрен з Монтреалу, кажучи, що через реєстрування можна би знаходити непожадані елементи, екстремістів та агітаторів. По його думці, кождий мешканець Канади мав би носити з собою ідентифікаційну картку з фотографією та ріжними інформаціями про його особу. Внесок відкинено 20 голосами проти 12.

Проєкту реєстрації мешканців Канади не треба мішати з переписом населення, який має відбутися з днем 1 червня.

ПОТРІЙНЕ ДУШОГУБСТВО У ВІННІПЕҐУ.

В середу, 20 травня, потрясла Вінніпеґом вістка про потрійне душогубство на передмістю Елмвуд. Російський Німець, Йоган Штрайб, 44-літній, самотній, застрілив троє дітей своєї господині, у якої від двох літ мешкав, а відтак пробував перерізати собі горло бритвою, але тільки трохи собі крови пустив. Штрайб, як показується, сватався до своєї господині, котра одначе має ще чоловіка, який її покинув. Господиня, за порадою інших людей, мала виповісти Штрайбові мешкання. Та поки до цього дійшло, Штрайб з якоїсь невиясненої причини рішився на свій страшний вчинок. Коли господиня, Ліліян Волтерс, пішла рано до роботи в ресторані в місті, Штрайб застрілив з револьвера її сплячого 18-літнього сина. Відтак застрілив дві дочки, одну 12-літню, другу 9-літню, як прийшли на полудне зі школи. Коли мати прийшла ввечір до дому, застала троє своїх дітей неживих. В своїй кімнаті лежав також Штрайб з підрізаним горлом. Штрайб признався поліції, що він повбивав дітей своєї господині.

ЖЕРТВА ТУРИСТИКИ.

Англійський старшина Морлід вибрався в дорогу на гору Еверест і, звалившися зі скелі, згинув у провалі на очах інших учасників експедиції.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Ярослав Гринівський, член Тов. „Волі", відділу 46 У. Н. Союза, помер дня 19. червня с. р. в Ню Йорку в Кінгс Кавнті Госпітал.

Покійний родився в Тисьмениці, в Галичині, в 1888 році. Лишив жінку і двоє дітей. До Союза і товариства „Воля" вступив 11. лютого 1916 року.

Похорон відбудеться в понеділок, дня 22. червня, з дому жалоби 248 New Jersey Ave., Brooklyn, N. Y.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА КАРУ СМЕРТИ.

В суботу вечір, 23 травня, скінчився в Принс Джордж, Б. К., процес Михайла Саврія, обвинуваченого, що він у брутальний спосіб убив Йосифа Бабчука та його жінку Анну 3 вересня 1930 р. на самітнім гомстеді коло Сісил Лейк, близько Форт Ст. Джан, у північній Брітіш Коломбії. Лава присяглих признала Саврія винним душогубства і суддя Мекданалд проголосив засуд. Саврія мають повісити 14-го серпня.

Знавець з провінції Квебек, д-р В. Дером, ствердив понад сумнів, що кулі, якими вбито Бабчуків, походили з кріса, що належав до Саврія.

НЕ ВМИВАВСЯ 50 ЛІТ.

В Англії помер 78-літній Ернест Колман. Він жив в маленькій шіпчині, з якої власти хотіли його вигнати, та за ним вставилися сусіди і, зібравши трохи грошей, направили його мешкання, та його там лишено в спокою. Жив він з годівлі курей. Кажуть, що він цілими роками не зміняв свого шмаття, а не мився 50 літ.

ВЕЛИКИЙ АПЕТИТ ЛОНДОНУ.

Лондон, найбільше місто в світі, може сміло сказати, що воно є і найбільшим споживачем. Числа, оголошені з 1930 року, виказуються казочно. Лондон спожив 1,400,000 тон пшениці в тім році. Кождого тижня Лондон потребує 25,000,000 бохонців хліба і поверх 3,000 тон масла. Загально куплено поживи за цілий рік 5,000,000 тон. Деякі дрібніші покупки Лондону є: 218,000 тон муки, 120,000 тон сира, 621,000 тон овочів і ярини, 491,000,000 фунтів чаю, 73,000 тон яєць, 874,000 тон цукру, 660,000 тон імпортованого мяса, 111,000 тон сушених овочів, 145,000 тон вудженини. Певно, що саме місто Лондон не спожило всеї цеї поживи, але вона була вивладувана в пристанях Лондону та часть з неї спожило населення Англії зноза Лондону.

АТЛЕТ ШПІОНОМ.

Перед львівським трибуналом закінчилась тайна розправа проти атлета Антонія Радомського, обвинуваченого в шпіонажі в користь большевиків. Коли Радомського переводили через коритар на суд, він побачив свою матір і в сльозах привитався з нею. Радомського засудили на 3 і пів літ вязниці.

ВБИВСТВО В КАЛУЩИНІ.

Гаврило Васинюк ішов з братом і сестрою з міста до дому в Ясені, пов. Калуш. По дорозі на них напали невідомі особи, вбили камінням Гаврила Васинюка, потім повтікали і за ними шукає поліція.

СПОДІВАЮТЬСЯ МІЖНАРОДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ БОРГІВ

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА ВИКЛИКАЛА ВЕЛИКУ СЕНЗАЦІЮ В ЕВРОПІ.

ЛОНДОН (Англія). — Відомости про те, що президент Гувер мав нараду з лідерами сенату й конгресу в справі тяжкого економічно-фінансового становища Німеччини, викликали тут велику сензацію. Для всіх зрозуміло, що не можна говорити про зревідування репарацій, не скликавши міжнародньої конференції в справі міждержавних воєнних боргів.

Всі тепер переконані, що Америка стоїть на шляху до скликання такої конференції, що послужить для економічно-фінансоового оздоровлення всеї Европи й Америки. Кажуть, що секретар фінансів, Мелон, переконався в Европі про тяжкий стан Німеччини й що коли їй не полекшити репараційних сплат, то вона збанкротує, а це потягне за собою банкротство інших европейських держав, що також тяжко відібється й на Америці.

Заява президента Гувера про те, що він мав наради з лідерами сенату й конгресу та з представниками фінасистів, економістів та торговельно-промислових кол у справі полекшення стану Німеччини, викликала в Европі велике задоволення.

ФАШИСТІВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРИЯЗНЬ.

МОСКВА (СССР). — Сюди прибула італійська делегація для ознайомлення з радянською індустрією і для відшукання шляхів до дальшого порозуміння й тіснішого економічного співжиття Італії та Росії. Большевицька преса й керівники радянської індустрії щиро витають представників італійської індустрії.

Преса підкреслює, що Італія не веде жадної пропаганди проти радянської Росії, хоч би навіть у вигляді пропаганди проти російського „домпінгу" та „загрози міжнародній торговлі". Сподіваються, що ці відвідини Італійців послужать до ще більшого скріплення приязни між Італією та Росією.

СЕРБСЬКА ШПІОНОМАНІЯ.

БІЛГОРОД (Югославія). — По приговору суду повішено Светоміра Новаковича за шпіонажу на користь Італії. Свій вирок суд зробив після того, як Новакович признався, що він нібито одержав 7,000 долярів від італійського военного аташе в Югославії.

Гроші ці були заплачені йому за копію секретного военного документу. Це перший раз в Югославії зроблено присуд смерти за шпіонажу в мирні часи.

КРІЗА УРЯДУ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Президент републики доручив сформувати новий уряд бувшому кількома наворотами канцлерови, монсіньорови Зайпелеви. Зайпель уже почав переговори з лідерами трох правих партій. Сподіваються, що йому пощастить скоро сформувати уряд і покінчити з тою кризою, яка почалася від часу уступлення дотеперішнього уряду.

ПОЗИЧКА ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Французький державний банк дав Еспанії короткотермінову позичку в сумі 12 мілїонів долярів. Ця позичка гарантована еспанським золотом, що переховується в лондонських банках.

Цією позичкою стараються підтримати еспанську валюту від спаду в ціні.

НІМЕЦЬКИЙ НАРІД ВИНАРОДОВЛЮЄТЬСЯ.

КЕЛЬН (Німеччина). — Річна медична конференція ухвалила резолюцію, в якій зазначується, що економічне становище Німеччини тепер таке тяжке, що населення її в масі недоїдає й знаходиться в тяжким санітарним стані. Це загрожує німецькому народови фізичним винародовленням, коли не буде своєчасно замітної направи в економічнім стані Німеччини.

Резолюція взиває в імя гуманности полекшити тяжкий економічний стан Німеччини, щоб звільнити її населення від хронічного голоду та ріжних недуг, що повстають на ґрунті недоїдання й матеріяльної скрути.

ЯПОНСЬКИЙ ШТАБ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

ТОКІО (Японія). — Один з вищих офіцирів головного японського штабу заявив у газетнім інтерву, що установлена версальським миром скількість німецької армії в 100,000 осіб зовсім не відповідає тому, що, наприклад, Росія має міліонову армію. Така мала німецька армія порушує баланс мілітарних сил в Европі.

Ця заява сполошила Францію й представник її в Японії формально запитав уряд, чи він таксамо думає, як военні круги Японії, що хотілиб на міжнародній конференції по обеззброєнню в 1932 році поставити на обговорення справу збільшення німецької армії. З міністерства справ закордонних відповіли Французам, що Японія не піддержує гадки перегляду версальського мира.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ

Не стало того, котрого високо цінили навіть найбільші його політичні противники, бо особистих ворогів він не мав. А цінили його за велику любов до свого народу.

Доказів тої великої любови було в житті Покійного Липинського безмежно богато. Ще далеко до світової війни було широко відоме його імя по обох боках Збруча. Тоді то видав він по польськи славний твір „З дзеюф України", призначений головно для спольщеної шляхти з українського роду, в якім змалював картини з нашої славної минувшини з таким майстерством, що потрясав серцем і душею не то Українця, але прямо людини. Читаючи передані Липинським образи минулого, ми почували себе гордими, що мали таких чесних предків, і таких славних борців за волю.

Сильний характер Липинського це друга його велика прикмета. Ми не погоджувалися з ним як теоретиком трудового українського монархізму, але разом з тим йому признавали, що він напружував увесь свій ум, щоби шляхом пропаґованого ним гетьманства знайти ключ до розвязки справи української державности, та що він це робив чесно, без усяких особистих амбіцій, у тім святім переконанню, що робить це для добра українського народу. Обороняючи Скоропадського та його рід, як претендентів на гетьманський престол, він вірив, що тим приспішить українську державність, звязавши її з традицією гетьманщини.

Ще за життя побачив Липинський свою помилку, коли то доперва пізнав дійсну вартість тих, на котрих він думав оперти державне майбутнє України. Це й довело до зірвання ним зносин зі Скоропадським. А з такими подвижниками гетьманства, як д-р Назарук, і ті, що тут в Америці перемінили гетьманську ідеольоґію Липинського в паламарську карикатуру, Покійний Липинський не мав уже перед смертю нічого спільного. Це була гетьманщина, але Назарука й еп. Богачевського, а не Липинського. І тому відповідальність за ту карикатуру і той хаос, який повстав через гетьманство в Америці, не спадає на Липинського. Його імя останеться в нашім народі чисте, як дійсного соборника й незалежника, котрий впоював в нашу націю віру, що хоч ми тепер обеззброєні й розігнані, то „ідеї відродження великої Української Нації й відновлення старої Київської державности знищити вже не можна".

ЩО І ЯК МУСИТЬ ДОСЛІДЖУВАТИ НА УКРАЇНІ ПОЛІТИК

(Вимок з 4 частини праці Вячеслава Липинського „Листи до Братів-Хліборобів", уступ 37).

Що і як мусить досліджувати на Україні політик, який хоче здобути та зберігти Українську Державу і забезпечити державою істнування та розвиток Української Нації?

Досліджувати мусить він все, що має відношення до держави, памятаючи, що тільки в державі здійснюються національні аспірації: реалізується нація. Іншими словами: він мусить пізнати на Україні взаємовідношення держави і громадянства; мусить окреслити форму цього взаємовідношення, і мусить можливо точно означити причини, які заважали або помагали місцевому громадянству перейти зі стану аморфної (не посідаючої виразної постаті, не скристалізованої) маси в стан окресленої, виразно означеної, скристалізованої нації, тоб-то в стан такого громадянства, яке скристалізувалось і прибрало реальні матеріяльні форми своєї власної окремої держави.

Держава скрізь і завжди обіймає все громадянство: всіх без винятку людей, що живуть на даній території. Ця проста істина — з ряду наприклад тих, що земля кругла — була довго, та єсть і по сьогоднішній день, для більшости політиків українських абсолютно невідома. Політик-державник мусить її собі усвідомити дуже ясно. Доки він цього не зробить, вся його політична діяльність, хоч би і найбільше „націоналістична" і „самостійницька", може бути всім, але не політикою державною, і не політикою національною (національною, в розумінню творення, а не руйнування нації). Памятаючи, що держава мусить окреслити своє відношення до кожної людини, яка живе на даній території, і що доля держави залежить від того, як окреслить своє відношення до держави кожна людина на даній території, він не має права при досліджуванню України обминати, як в минувшині так і в сучасности, ні одної групи місцевих людей, на цій підставі, що вони, мовляв, не ці, яких йому треба.

Українського державника не треба, повторяю, утотожнювати з проповідниками комуністичного чи есерівського раю; ані з борцями за права народньої чи не народньої мови; ані зі специялістами по поборюванню „панського", „буржуазного", „соціялістичного", „російського", „польського", „українського", чи ще якогось іншого „сатани" на Україні. Для них всіх: своїм, близьким, співгорожанином, людиною одної нації — може бути „тільки соціяліст" або тільки не-соціяліст; „тільки народ", або „тільки культурні верстви"; тільки ці, що говорять „мовою Гоголя", тільки ці, що говорять „мовою Шевченка", або тільки ці, що говорять „мовою Сенкевича"; „тільки малороси (Русскіе)", „тільки малополяне (Поляки)", або „тільки не одні і не другі"; тільки нащадки „Русів", тільки сини „Полян", або тільки ці, що в собі „кров козацьку" почувають; „тільки православні", „тільки католики" або „тільки уніяти" і т. д. і т. д. Для українського державника: Українцем, своїм, близьким, людиною одної нації — єсть кожна людина, що органічно (місцем осідку і праці) звязана з Україною; не-Українцем, чужим, людиною чужої нації (що не значить конче: ворогом), єсть кожний мешканець іншої землі, хоч би він визнавав ту саму віру, належав до того самого стану чи кляси, говорив тою самою мовою, і хоч би в його жилах текла та сама кров одних і тих самих предків. З територіяльної: — політичної і патріотичної — форми національної свідомости може вирости Українська Держава і Українська Нація. З форми національної свідомости екстериторіяльної: — віроісповідної, культурної, станової, племінно-расової — можуть виростати на Українській Землі, як гриби по дощу, ріжні численні взаїмно себе вирізуючі секти, але з ними не може бути ані Української Держави, ані Української Нації. Популярне гасло — „Україна для Українців" — український державник мусить розуміти так: „Україна для всіх, що живуть на Українській Землі". Коли „Українцями" стане тільки одна група мешканців України, то інші місцеві групи сполучаться з мешканцями чужих земель і спільними силами побють, як завжди досі побивали, цю групу, що схоче змонополізувати для себе Україну.

Досліджувати Україну можна з точки погляду леґенди або дійсности: так, як хочеться, щоб було, або так, як в дійсности єсть. Обидва ці способи добрі, але кожний на своїм місці і в своїм часі. Наприклад людина, хвора на таку форму сухіт, яку можна вилічити, напевно помре з одчаю, коли ввесь час буде думати про смертельну небезпеку від своєї хвороби і не буде підбадьорувати себе споминами про своє колишнє здоровля та надією на його востановлення. Але так само помре вона передчасно і тоді, коли уперто не буде хотіти бачити своєї хвороби та окреслити її степень і форму. Те саме можна сказати і про хронічно хворі нації. Без леґенд вони не можуть видужати, але, щоб видужати, вони побіч леґенди мусять мати суворий, нещадний і можливо вірний діяґноз. Він тим більше потрібний, чим менша воля та інтеліґентність і більша емоціональність даної нації, і чим більше тому має вона нахилу до романтичних фантазій, після яких, під ударами дійсности, приходить повна зневіра і апатія.

Розуміється, такий діяґноз не призначений для зґанґренованої і мертвої вже частини нації, ані для її пасивних мас, восприймаючих завжди готові вже рецепти. Викликав би тільки страшний хаос той, хто хотів би з цілої нації поробити лікарів або соціольоґів. Не призначений він і для тих історичних моментів, коли треба оптимістичними образами своїх хотінь захопити і потягнути за собою цілу націю.

Викликані великим болем від сучасного гострого приступу нашої хронічної національної недуги, оці мої „Листи" не єсть матеріялом ані для виборчої аґітації, ані потішаючою і заспокоюючо лектурою для тих, що стратили віру в Україну. Вони призначені для тих, сильних своїм хотінням України, своєю вірою, волею та інтеліґентностю, активних українських людей, які — в момент сучасної страшної національної руїни — мусять пізнати хворобу своєї нації. Пізнати — не на те, щоб безнадійно плакати, а щоб хворобу побороти і зі збільшеним досвідом та умінням далі Велике Діло українське творити.

Моральне право для такого діяґнозу дає мені, ділами ствержена, любов до моєї хворої Батьківщини; досвід, здобутий знанням нашої минувшини і власними спостереженнями з останніх десятків так повчаючих літ; почуття, що я єсть органічною частиною українського громадянства; свідомість, що з Україною я звязав свою особисту долю не тільки на часи щастя, але й на часи нещастя; віра в нашу перемогу та видужання від хвороби — і через це все певність, що мій суворий діяґноз — випливаючий з позитивних хотінь, а не з неґації, і вказуючий вихід з хвороби, а не лише саму хворобу — не викличе руйнуючих наслідків злого умислу та злої волі, а може, дасть Бог, моїй хворій Батьківщині поможе...

Недержавність — так зветься наша хвороба. Ця хвороба зовсім інша ніж — подібна до неї по своїм зовнішнім ознакам — поневоленість. Ми — всі мешканці України — не єсть громадянством поневоленим; ми — громадянство недержавне. Це значить, що ми держави, як реального втілення нашої окремішности, не маємо не тому, що ми всі хочемо її мати, але нам якась зовнішня чужоземна сила в цьому заваджає. Держави ми не маємо тому, що ми не уміємо самі в собі хотіння своєї власної держави розвинути, його в цілім нашім громадянстві розбудити і це хотіння, відповідним методом його орґанізації, своїми власними місцевими силами здійснити.

Нація поневолена єсть завжди нацією державною, яку придушує і позбавляє держави на якийсь час своєю більшою силою чужоземна нація державна. Тому нація поневолена випростовується і відбудовує свою державу зразу, як тільки цей зовнішній чужоземний натиск ослабне. Вона не звязана орґанічно з чужоземною владою, вона вся відчуває поневолення цією владою і вона має в собі хоч і в поневоленому, придушеному стані, але всі елементи потрібні для будови держави.

На територію громадянства недержавного чужоземна влада приходить завжди покликана частиною цього громадянства. Але, не знаходячи ніколи для себе піддержки інших його частин, тоб-то однодушної піддержки цілого місцевого громадянства, чужоземна влада спирається при будові держави на свої метропольні сили і править таким громадянством як кольонією, зі своїх метропольних центрів. Тому нація недержавна, по упадку своєї метропольної влади, ніколи не може випростуватись і будувати свою державу так, як нація поневолена. Вона своєю, покликавшою чужоземну владу, частиною орґанічно звязана з метропольною владою; вона не вся відчуває державне поневолення; вона не має в готовій вже формі всіх еементів, потрібних для будови держави.

Отже при абсолютній неодинаковости цих хвороб, і лічення їх мусить бути абсолютно ріжне. Коли нація поневолена може всю свою увагу і енерґію зосередкувати наприклад на політиці зовнішній — на знайденню десь з боку такого союзника такої „орієнтації", який би їй допоміг позбутися гнету чужоземної держави, то нація недержавна мусить всю свою енерґію і увагу зосередкувати на питаннях політики внутрішньої. Хвороба недержавности має своє жерело не в причинах зовнішніх — вона не травматичного походження, як хвороба поневолености — а викликана вона причинами внутрішніми, орґанічними, без усунення яких ніякі найбільше сприяючі зовнішні умови, ніякі найвірніщі союзники, ніякі, навіть найкращі, зовнішні „орієнтації", абсолютно нічого не поможуть.

Для ілюстрації кілька практичних політичних висновків з вищесказаного:

1. Все, що сприяє розвиткові почуття єдности між всіми мешканцями України, будує Україну, і руйнує її все, що їх розєднує. Напр. розвиток спільного всім почуття спільної території — почавши від якоїсь найбільше „куцої" територіяльної автономії (хоч би навіть такої, як колишні земства в Росії), до найвищого сучасного нашого, державного вже, прояву цієї територіяльности: Гетьманства 1918 р. — сприяє нашому виліченню з хвороби недержавности. Побільшують натомісць цю хворобу до смертельности всякі екстериторіяльні віроісповідні (тобто на культурних ідеольоґічних, а не на політично-територіяльних ріжницях оперті) націоналізми (в тім числі перший: український) та всякі інтернаціоналізми, які неминуче вели, ведуть і будуть вести до перемоги на Україні якоїсь чужоземної влади (колиб Ірляндці свою вікову боротьбу вели під гаслами не територіяльної автономії, а під гаслами „мови", „віри" чи якоїсь „специялізації", вониб напевно того, що мають, не здобули). Виходячи з того самого становища, добре єсть змицнювати орґанічні сполучення людей на Україні, наприклад по клясам, і зле єсть культивувати сполучення механічні, напр. по партіям. Перші, своїми орґанічно-обєднуючими впливами, мають змогу усувати вроджений нам нахил до розєднування, другі, своєю несталостю, випадковостю і неорґанічностю, оцей наш вроджений нахил тільки збільшують.

2. По упадку большевицької чи польської влади на Україні буде у нас не „всенародня радість", як це буває звичайно у визволених націй поневолених, а — характерна для всіх недержавних націй — анархія і внутрішня різня між українськими людьми. Хто з політиків українських, запаморочених брехнею про поневоленість України, заявивсяб в цей момент способами „виявлення волі визволеного суверенного народу" — ріжними українськими „установчими зборами" та „законодавчими соймами" — замісць творити шляхом перш за все власної орґанізації матеріяльно і морально сильну українську Владу Державну, той тільки збільшить цю різню та анархію і найкоротшим шляхом доведе до нового покликання самимиж українськими людьми якоїсь чужоземної державної влади. Політик-державник мусить памятати, що при хворобі недержавности „воля суверенного народу" виявляється завжди в повстаннях проти своєї власної слабої влади і в рабській покірности супроти сильної влади чужоземної. Доки місцева влада не дасть доказів, що вона забезпечує місцевих людей від анархії і взаїмної різні краще ніж влади метропольні, ніякі українські „установчі збори" не виявлять „волі народу" мати свою власну державу. Такий доказ може дати тільки орґанізована сила тих, що хотять мати Українську Державу. Розуміється, не демократично-республиканський метод може їм оцю силу дати.

3. Ставити Українцям, як приклад до наслідування, політичні методи націй поневолених але державних, як напр. Поляки, Чехи, Італійці — значить збільшувати нашу політичну темноту, припізнювати процес нашого самопізнання, а тим самим робити нас зовсім нездатними до вилічення з нашої недуги.

Наприклад хто каже, що нас, як Чехів або Поляків, може визволити якась „антанта", той готує руїну Україні. Процес сотворення влади, процес завойовання, через який не пройшла, а мусить пройти, всяка недержавна нація, не може бути замінений для неї так, як для нації поневоленої, процесом зовнішнього визволення зпід чужої влади колишніх місцевих завойовників. Таких завойовників недержавна нація ще не має і, щоб стати нацією державною, вона їх мусить сама на місці (а не десь „в Версалі") мати. Без цього перемога сторонніх сил над місцевою чужоземною владою визволить тільки нашу внутрішню анархію.

4. Так само, хто в момент ослаблення на нашій землі метропольної державної влади, буде — по прикладу Італійців, Поляків чи інших націй поневолених — закликати до винищення місцевих, з цією метропольною державою звязаних, консервативних державницьких сил, замісць заохочувати ці сили до творення на Українській Землі своєї власної держави і в цьому творенню їм допомагати, той в самім корінні знищить можливість повстання Української Держави і реального істнування Української Нації. Нації поневолені, маючи в собі свої власні державницькі консервативні елементи, можуть собі позволити на винищування „чужинців". Нації недержавні, яких вся орґанізуюча, державно-творча здатність захована власне в оцих місцевих „чужинцях", нищать разом з ними в самім зародку свою власну націю і державу.

В. Будзиновський.

ЧЕРЕЗ КЛАДКУ

Оповідання.

(5)

Минуло вже півтретя року служби у вічній трівозі, що Теклю хтось відібє йому і забере зпід самого носа, бо тоді, коли він вже ладиться вертати з війська. Йому робилося то зимно, то горячо, бо вже більше як пів року не було ні від Теклі, ні про Теклю ніякої вісти. В тім часі він вже три листи пустив туди, а відповіди не було ніякої. Загадав сам поїхати туди, та допевнитися, що є. Просився, але урльопу не дали йому.

В останнім році служби Прокопа частина полку з його компанією стояла у Відни. Прокіп вже числив дни до тої хвилі, коли його непевність і його муки скінчаться, бо до звільнення з війська хибувало тільки три місяці, себто лиш девятьдесять днів з одним. Нараз його капітан каже йому що компанія покидає Відень і до тижня вже має бути в Чернівцях. За тиждень капітан справді відїхав з компанією, але Прокопа з собою не взяв. Капітан мав богату домашню обстанову, яку до Чернівців висилав товаровим поїздом. Прокіп дістав приказ конвоювати вагон з тою обстановою.

До села Теклі було тільки три милі від одної залізничої стації між Коломиєю і Чернівцями. З того дві милі мож було їхати почтою. Прокіп, конвоюючи вагон свого капітана, став балакати з обслугою поїзду, та довідався, що особові поїзди їдуть багато скорше, як товарові. Як би він так у Львові пересівся на особовий поїзд, то до тої стації приїхав би бодай дванацять годин скорше, як товаровий поїзд з возом його капітана. Став рахувати. Рахував, рахував і вирахував, що міг би бути у Теклі яку годину-дві і ще вернувби до залізниці пару годин до приїзду товарового поїзду. Знав, що якби його на тій малій дезерції спіймали, то скарали би, але вже не міг запанувати над собоою. Хотів доконче мати певність. У Львові пересівся до особового поїзду і поїхав. Приїхавши на свою стацію, дві милі підїхав почтою, послідну милю йшов пішки.

Під хату Теклі Прокіп прийшов, коли вже цілком було темно. В хаті ще світилося. В його груди дух заперло. Не скрадався тихцем, бож ішов до своєї судженої. Гопаючи комісьними чобітьми, ішов до вікна. Коли до вікна було вже лиш пару кроків, світло в хаті згасло. Через те не міг увидіти, хто в хаті. Хвилю постояв і дріжачою рукою застукав. Не обізвався ніхто. Він застукав ще раз і ще раз. Вже хотів закликати Теклю по імені і сказати хто він, коли за його плечима хтось гукнув:

— А ти, макабундо!

Одночасно Прокіп почув на спині сильний біль, неначе би хтось шарнув його ножем. На сім не скінчилося. З одного боку напирав на него якийсь один парубок і гатив пуджівном. З другого боку другий прав його ременем. З їх уст сипалися препоганї крепкі слова. По голосі битий пізнав, що то оба брати Теклі, Павло і Микола. Били здорово і він боявся, що вбють його, а бодай тяжко покалічать. Рішивсь боронитися. Скочив під стіну, щоби мати криті плечі і з піхви вихопив баґнета. Тоді баґнети ще були довгі, троха не такі, як шабля. Що лиш тепер оба напастники побачили, що то жовнір. З жаху оба нараз відскочили взад. Аж по хвили старший, Павло, спитав трівожно:

— Ти жовнір? Що ти за один, відки взявся в селі і чого сюди прийшов? Ми гадали, що то злодій.

Прокіп зміркував, що вони не знали, кого бють, але балакати з ними не хотів. Хотів як найскорше знати, чи Текля лишилася вірною йому, чи може знайшла собі іншого. Обернувся до вікна, застукав і крикнув:

— Теклюню! То я, твій Прокіп.

Ввесь час, коли Прокопа били, Текля стояла у вікні і на ту операцію дивилася. За нею стояли і також дивилися, мама й тато. Кого бють, не знали, бо було темно. Аж тепер, коли Текля почула голос, крикнула: „Боже мій!", відчинила вікно і вихилившися, обіймила Прокопа за шию, та хлипаючи, стала цілувати його. Парубки ледви на силу відорвали його і ввели у хату. Там, як могли, перепрошували його, поясняючи йому, як до тої прикрої похибки прийшло. Павло розказував:

— Теклю стали напаствувати ріжні парубки. Ми кождому казали, щоби не острив собі зубів, бо Текля вже заручена. Чуючи таке, хлопці не дошкулювали їй дальше. Лише один, Семен Клубик, завзявся, кажучи, що Текля не опреться йому і для него покине свого судженого. В послідних часах став приходити в ночи під хату і стукав у вікно, і кликав Теклю, щоби вийшла до него, або щоби бодай відчинила вікно і побалакала з ним. Вчера загрозив, що як ще раз прийде і як Текля не схоче балакати з ним, то він повибиває шиби. Ми оба хотіли вибити Теклю з його голови і нині засіли на него. Ось як до того нещастя прийшло.

Прокіп лиш слухав підсміхаючись і вдивлявся в свою Теклю. Хоч ціле тіло дуже боліло його, він був тими побоями ущасливлений, бо вони були доказом, що Текля, як любила його, так і тепер любить. На її братів ні троха не гнівався, бо вони лиш пильнували, щоби Теклю другий не вхопив зпід його носа. Пильнували по свому і для него дуже болючо, але пильнували. Було би ліпше, як би бодай на мінуту перед ним прийшов був його суперник, бо тоді було би котюзі по заслузі, але коли тамтой може доміркувався, що так буде, отже не прийшов, то пропало. Прокіп ще яку годину побалакав з дівчиною і попращався. Мусів поспішати назад, щоби захопити товаровий поїзд. Спізнитися було небезпечно, бо військова служба, то не жарти.

(Далі буде).

—o—

Молодого чоловіка повів у гості посередник подружжа. При обіді шепче посередник кандидатові до подружжа:

— Бачите, пане, що то за пани? Яка скатерть, кристальне накриття, справжня порцеляна, яке тяжке срібло — чи ви запримітили, яке це тяжке срібло?

На це юнак скептично:

— Е, то може бути лише звичайний блоф: срібло й порцеляну можна випозичити!

— Що ви говорите... — засичав крізь зуби посередник — хто вже таким людям позичив би щось!

До одного хірурґа в малому містечку прийшов на операцію хорий на запалення сліпої кишки. Ледви зоперували його, лікар з переляком бачить, що в тілі хорого зашили малесенькі ножички. Поклали хорого на операційний стіл, порозтинали позашиване та витягнули ножички. На другий день рух у лікаря — переконався, що асистент цим разом зашив у тілі оперованого сонду. Привезли хорого, отворили живіт, витягли сонду й знову зашили. Тоді зоперований питається лікаря:

— Пане доктор, позвольте, будь ласка, одно питання! Чи не могли би ви мені зробити так, щоби живіт можна запинати й розпинати, наче камізольку?

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

—o—

A CANADIAN NEWSPAPER'S COMMENT ON THE PLIGHT OF UKRAINIANS IN POLAND. THE UKRAINIAN CRY.

No doubt Canadians of Ukrainian origin gained an objective when the whole question of Poland's treatment of the Ukrainian minority was aired in Parliament. But Parliament itself was well advised to go slowly. The Ukrainian question is too many-sided to merit offhand judgments or snap resolutions.

Poland has certainly alienated outside sympathy as a result of the fierce methods of "pacification" pursued against her Ukrainian citizens during the past year. Brutality to men, women and children has gone hand in hand with wanton destruction of property. Civil war is the most revolting of all wars, and what amounts to civil war has been going on — with the arms all on one side.

The Poles, of course, have their side of the story. They charge that the recent policy of "forceful pacification" was adopted only because German secret agents were successfully inciting riots, sabotage, and violent lawlessness among the Ukrainians.

But most impartial observers are appalled at the nature of the Polish repression. Mr. Wickham Steed, editor of the Review of Reviews, and a notable friend of Poland, writes:

"In no country is the precise and impartial ascertainment of facts more necessary than it is in Poland, and no country has a greater interest in presenting to the world an irrefutable case. Polish methods of repressing incendiarism and other acts of sabotage of which sundry Ukrainian groups were guilty last autumn in East Galicia, have been brutal to a degree which reasonable Poles are the first to deplore and condemn. While it may be true that these acts were instigated or encouraged from Berlin, the fact that they were committed justifies neither the neglect of the Polish Government to remove legitimate Ukrainian grievances nor its folly in playing into the hands of its enemies by dragooning whole Ukrainian districts. The folly was the greater because it strengthened the hands of Poland's detractors, who lose no opportunity of declaiming against the Polish Corridor and the Upper Silesia settlement. The case for the Polish Corridor is far stronger than the public in Western Europe and in the United States understands. Poland has nothing to lose by an impartial ascertainment of the facts concerning it, and especially in regard to the position in East Prussia. But Poland, or, rather, the "Cabinet of Colonels," by which Marshal Pilsudski has thought fit to surround himself, chills many sympathies by the adoption of methods similar to those employed by the old Bolshevist regime in Russia, or by the Fascist dictatorship in Italy."

The plight of Ukrainia is an example of how the settlement of one war may sow the seeds of another conflict. A recent volume by a Ukrainian writer, Mr. Wasyl Swystun, says:

"Eastern Galicia and other Ukrainian territories were attributed to Poland for the purpose of creating a "cordon sanitaire" against the Bolsheviki. Here we see an example of "historical irony." The Ukrainians, who were and still are the bitterest enemies of the Bolsheviki and everything that savors of bolshevism, were the first to wage war on bolshevism. The newly established Ukrainian People's Republic, proclaimed as independent on Jan. 22, 1918, had its most deadly enemy in the Russian Bolsheviki. Nevertheless the Ukrainians were sacrificed for the sake of a greater Poland which would be powerful enough to become a bulwark against armed aggression in Western Europe by the Bolsheviki. But is it possible for Poland to become such a bulwark in view of the fact that a third of its population is represented by dissatisfied national minorties, of which the Ukrainians form the largest group? Can Poland be strong enough to withstand an attack by the Bolshevik Russia in relying upon her troops composed of minorities subjected to her oppression? Of what value is a "cordon sanitaire" against bolshevism, running arbitrarily through the Ukrainian and White Russian lands?"

The rights of minorities have been solemnly guaranteed by the League, and honorable League members will do all in their power to see that these guarantees are kept.

But care must be taken to avoid a remedy worse than the disease. As Mr. Cecil Malone, M.P., points out, Poland is strewn with enough political dynamite to blast world peace.

(The Globe, Toronto, Monday, June 8, 1931).

FETE PLANNED BY UKRAINIANS.

Hundreds From Other Cities Will Attend Fall Festival Here.

Brilliant dance formations, traceable to the ancient sun-worship of pagan Europe, are being revived in the Cleveland Ukrainian colony in preparation for a huge dance festival to be given in October in public hall.

The group of 500 dancers to be picked from the Cleveland Ukrainians is to be augmented by other hundreds to come from Chicago, Detroit, Philadelphia, New York and Winnipeg, Manitoba.

Dancing in the elaborately embroidered national costumes of the Ukraine, the players will produce such spectacles as the "Arkan," said to have developed first as a dance in honor of the sun god's daughters. Another scene will reproduce a village Easter festival. Smaller groups will do the famous sword dance and Cossack dances of southeastern Europe.

Work of registering the dancers and carrying on rehearsals has been entrusted to a committee that includes O. E. Malisky, Cleveland attorney; Dr. N. M. Hnatyshyn, 2191 Professor st.; Mrs. Sophia Kohut, 2930 W. 31st st.; Peter Swidryk, 3011 W. 12th st.; the Rev. Gregory Chomicky, 2280 W. 11th st.; and Olga Romanitz, 2683 W. 14th st.

To accompany the dancers, a chorus of 100 singers will also be gathered to sing the national songs traditionally associated with the dances.

Rehearsals will take place contindously through the summer under the direction of Vasile Avramenko, the Ukraine's most famous ballet master, who has been brought here by local organizations to direct the festival.

("The Cleveland News," June 9, 1931).

В гостях.

— Подивіться, пані Канарчукова, які то люди, що то за брудні й подерті серветки в них.

— Ну, бачите, пані Шваковa! І то ще позичили собі в мене!

ВІДОЗВА

—o—

ПЛАСТОВА ПРЕСА В НЕБЕЗПЕЦІ.

На Західній Україні існував Український Пластовий Улад, який обєднував під своїм прапором тисячі української молоді. Улад видавав не лише свій орган для юнацтва „Молоде Життя", для старших пластунів та провідників „Прастовий Провід", а для зазнайомлення ширшого громадянства з ідеєю Пласту — „Пластовий Прапор" як додаток до „Нового Часу", але також випускав багато своїх видань як красної так і фахової літератури. Та У. П. У. Ляхи розвязали.

„Молоде Життя" перестало виходити. А молодь як у Краю так і на еміграціях—чекала. Чекала та вірила, що „пацифікація" мине, пластове братерство знов згуртується у У. Пл. Уладі, редактор „Молодого Життя" знов стане до праці. Та надії не справдилися.

Наш закон не узнає відпочинку. Еміграційна молодь, обєднана у „Союзі Українських Пластунів-(ок) Еміґрантів" у Празі — стає до продовження праці розпочатої у Краю. Наша ідея мусить стати ідеєю цілої нації. І вона переможе, бо мусить перемогти, бо за нами кадри пластунів, за нами й наше громадянство, що нас все піддержувало і тепер своєї помочі не відмовить.

Ми ще більше впевнилися по цьому ударі, що йдемо правдивою дорогою. Ми побачили, що наш рух був страшний для ворога, він пізнав його ціну й тому поставив нас поза межі свойого закона. Але цей удар ми відчуваємо тільки як тимчасову поразку, яка стане для нас палаючим вогнем, джерелом незломної віри і певности у світлу перемогу.

Зі знищенням У. П. Уладу ми втратили богато. Між іншим ми втратили пластову пресу. Для нас це величезна втрата. Це був наш звязок, наш провідник, наша пластова совість.

Яка преса — така нація. Преса являється в сьогоднішних часах носієм культури — володарем світа. Її моральна сила є така могуча, переконуюча, що вона здібна перетворювати характери людей, творити нові напрямки та здавити все, що нелюдяне, грубе та злобне. Але і цей володар людського поступу може впасти при несприятливих умовах, [illegible] чужого пресового закона або тоді, коли має читачів нездібних, не перенятих молодечим поривом або недбалих у своїх обовязках. У державних народів охорону та піддержку своїй пресі дає сама держава; у нас преса мусить задоволятися скромною лептою нашого громадянства.

І оце сьогодня сумний стан нашої преси приневолює нас звернутися по пластунів(-ок), прихильників Пласту та всього українського громадянства з проханням — піддержати нас у нашому ділі.

Поможіть нам своєю лептою дальше видавати „Молоде Життя". Наша молодь потребує провідника, що, незалежний від ворога, відважно голосив би слово Правди; потребує провідника, що всіх згуртував би під один стяг та до одної мети провадив. Таким хоче бути „М о л о д е Життя". Воно буде виходити зпочатку бодай що другий місяць у Празі (Чехословаччина). Обговорюватиме питання модерного виховання, міститиме вісти з життя українського Пласту та світового. Продовжуватиме традицію Укр. Пластового Уладу. Воно буде розглядати пластове життя з точки погляду українського народу і його ідейних поривів до кращого завтра.

А щоб воно правильно та частіше виходило, розрослося, стало цікавим та доступним для молоді і непластової кождого віку, щоби стало дійсним молодим життям для молоді— то Ви мусите нам помогти: самі його передплачуйте та між близькими його поширюйте.

Ще раз підчеркуємо: Наша преса у небезпеці — а з нею і ввесь наш пластовий рух. До Вас, пластове братерство, висилаємо депешу: С... О... С... Поможіть нам!

За Реферат Преси та Пропаґанди:
М. Бажанський, в. р.

Затверджено Командою СУПЕ дня 13 травня 1931 р.

За Команду СУПЕ:
Д. Козіцький, в. р. командант;
Інжинір **Е. Кульчицький,** в. р., секретар.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(40)

Дехто ще говорить, чому спеціяльно в Америці порушувано ці питання, а чому не порушувано їх у краю. Правда, природно ці справи повинні бути порушені передовсім у краю. Але справи часто порушуеться не там, де їх повинно би порушитися правильно, бо тактику часто диктує противник. Противник знав, що в голосі цілого народу може заважити його іміграція, і тому противник постановив запобігти тому, щоб іміґрація сказала своє слово. Тому противник сконцентрував на Америку свої сили і виступив до ріщучого бою при нагоді конкордату з Польщею та при нагоді ювилею Франка. Та іміграція дала противникови такий відпір, що тепер йому вже й у краю буде трудніше виступати. Та в краю він виступить з боротьбою й за конкордат, і за все, що знаходиться в конкордаті, і за святковання памяти Ів. Франка. І йдуть з краю глухі вісти, що епископ Хомишин робив українській ґімназії „Рідної Школи" в Дрогобичи та самій „Рідній Школі" преріжні клопоти, не гірші від польських, за те тільки, що „Рідна Школа" важилася назвати цю ґімназію іменем найбільшого українського поета галицької землі, Івана Франка. Українське громадянство в краю має руки звязані польським урядом та його оруддям, конкордатом, і воно не все може свобідно сказати те, що думає. З тої причини на нас спадає обовязок сказати те, що воно повинно сказати.

Наше слово без сумніву має вплив на силу католицької церкви, але з цього ще не виходить, що ми поборюємо католицьку церкву, як таку. Ні католицької церкви, ні ніякої іншої ми ні не поборюємо, ні не піддержуємо. Ми стоїмо на становищі толеранції всякої віри. Якої віри людина не була би, ми за це її не критикуємо. Це є справа приватного сумління людини й іншим людям до цього засі. Не думаємо ми порушувати ніяких чисто релігійних справ, як прим. те, котра віра краща; чи треба мати хрести на церквах, чи не треба; чи постити, чи ні, а як постити, то як; словом, як спасати душу. Нас з усіх боків тягнуть люди ріжних вір підпирати їх. Католики кажуть, що ми є проти католицької церкви, бо критикуємо Рим; та ми критикуємо не католицьку віру, а конкордати та інші признаки римської політики в користь наших ворогів, а проти нашого народу. Ми не кажемо католикам покидати віру (це справа їх сумління); але ми кажемо, що коли вони лишаються католиками, то мають право й обовязок запротестувати проти того, щоби папа римський провадив політику проти-українську, щоби він при кождій нагоді говорив про „моїх любих Поляків", та запротестувати проти того, щоб українські епископи вели політику проти Українців. Деякі православні, котрі, зовсім природно, конкурують з католицькою церквою, хотіли би, щоби „Свобода" піддержувала їх церкву як церкву, щоби „Свобода" говорила, що православна церква краща від католицької. А як „Свобода" цього не робить, то вони кажуть, що „Свобода" піддержує католиків. Повстане в Америці якась протестантська місія, то й вона хотіла би, щоби „Свобода" всі віри поборювала, а протестантизм піддержувала; а як „Свобода" цього не робить, то тоді протестантські проповідники кажуть, що „Свобода" є за католицизм або за православіе. Повстане в Америці ще якась нова віра, то й вона хоче, щоби „Свобода" тільки за неї гарно писала, а всі інші церкви бештала; а як „Свобода" цього не робить, то нова церква пускає чутки, що „Свобода" з Римом, або з Києвом, або з протестантами. Я навмисно перечисляю ці всі суперечні чутки, щоби цим показати, які вони всі безглузді, як вони всі побивають себе взаїмно, як усі показують, що „Свобода" цього не може робити, чого вони від неї хочуть. „Свобода", як українська, націоналістична, демократична газета, може відноситися до кождої церкви тільки зі становища української націоналістичної демократії. Це є мірило всякої церкви, всяких церковних діячів, усяких церковних виступів. Коли церковна робота корисна для поступу української націоналістичної демократії, то ми цю роботу похвалимо, з котрої церкви вона не вийшлаб, хоч би інші церкви мали за це на нас ґніватися; а коли яка церковна робота шкідлива для поступу української націоналістичної демократії, то „Свобода" цю роботу осуджує, хоча це може загорілим людям тої церкви не подобатися. Коли наша похвала або осуд подобається вірним якоїсь церкви, то й за це вони не можуть хвалити „Свободу", бо не церкву „Свобода" хвалить, а її роботу. Як церква буде далі добре робити для українського народу, то „Свобода" буде її хвалити, а як церква перестане добро робити, то „Свобода" це скаже. Це все давні справи; про них ще Іван Франко говорив з нагоди своїх „Панських жартів". Але хоч від „Панських жартів" уже ціле покоління виросло, то, видно, зрозуміння ще не назріло настільки, щоби воно стало основою поступовання нашого народу в кождій справі. Тому її все ще треба порушувати.

Ми мали немало подібних дискусій за демократію у звязку з гетьманатом. Свого часу люди хотіли перепачкувати його на конґресах „Обєднання", а рівночасно в „Свободі" через Ред. Комітет. Коли їм це не вдалося, гетьманці злучилися з прихильниками конкордату, хоч одна ідея з другою не зовсім годиться, бо прихильники конкордату з природи річи католики, та до того ще й католики „більше папські ніж самий папа", а Павло Скоропадський, якого гетьманці висувають як гетьмана, не католик, а „схизматик". Вийшло з того таке, що прихильники конкордату виступали зі скрайними поглядами за конкордат, за сліпий послух Римови; голосили, що тільки добрий католик може бути добрим Українцем, а рівночасно признавали одиноким законним монархом України некатолика, „схизматика" Павла Скоропадського. Цього роду дволичне становище мусіло підірвати цю неприродну спілку та шкодити й одним і другим.

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ І ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

(8)

5) що члени Ради Присяжних: Гетьман П. Скоропадський, Ол. Скоропис і С. Шемет беззаконною вимогою поставленою д-ру В. Залозецькому, видати їм його приватне листування, примусили останнього вийти з гетьманської організації;

6) що „резолюціями" кількох стягнутих до Ванзе випадкових людей, названих „першим зїздом гетьманців", члени Ради Присяжних П. Скоропадський, Ол. Скоропис і С. Шемет намагались не тільки виправдати зломання, даного Гетьманом П. Скоропадським Голові Ради Присяжних В. К. Липинському дня 29. XI, 1929 р. в Бадеґ, гетьманського слова чести, але ще ухвалили за оце зломання слова Гетьману П. Скоропадському прилюдну подяку, чим порушили основні закони політичної моралі, для оберігання яких була власне сотворена Рада Присяжних;

7) що все те, разом взяте, означає переміну дотеперішнього **ідейного** гетьманського руху в **персональне підприємство** Павла Петровича Скоропадського і в той спосіб загрожує гетьманській монархічній ідеї знищенням та компромітацією —

я, як Голова Ради Присяжних, на підставі параграфу 7, розд. IV. Реґляменту У.С.Х.Д., що звучить — „Всі постанови Ради Присяжних обовязкові для цілого У.С.Х.Д. Вони ухвалюються не більшістю і не голосуванням, а згодою цілої Ради. Коли по якому небудь питанню нема однодушної згоди, воно, після того, як всі засоби примирення протилежних поглядів вичерпані, вирішується Головою Ради, і це рішення безапеляційне і обовязкове для цілої Ради" — по вичерпанні в протязі трох літ всіх засобів примирення протилежних поглядів і навернення невірних / свому Заприсаженню членів Ради Присяжних на законний шлях —

1) Раду Присяжних У.С.Х.Д. розпускаю;

2) Український Союз Хліборобів Державників, якого Рада Присяжних була керуючим органом, розвязую.

Вячеслав Липинський.
Бадеґ, дня 18 вересня (септембра) 1930 р.

VII.

На прикінці нехай мені вільно буде подякувати п. Павлові Скоропадському і тим, кому він тепер дає себе вести, за те, що їм не стало терпцю діждати моєї смерти і що вони виявили своє дійсне „українське монархічне" обличчя ще за мого життя. Це дає мені змогу:

1) запротестувати самим рішучим способом проти заяви цих панів, що вони „мої учні", і ствердити, що вони мою науку намагались тільки використати для зовсім чужих цій науці і їй ворожих цілей;

2) урочисто, як теперішньому так і будучим поколінням Української Землі, заявити, що ні я, ні мої однодумці з таким „українським монархізмом", який робиться тепер п. Павлом Скоропадським і його прибічниками в Ванзе, ні в ділах, ні в помислах наших не мали, не маємо і не будем мати нічого спільного. Колиб такий „монархізм" під проводом Павла Скоропадського, чи іншого подібного „гетьмана", мав колинебудь на Україні появитись — коли „гетьманцями монархістами" стануть звати себе люди, в яких довголітня політична розпуста і мандрівки по ріжних політичних партіях виснажили всю віру, всю ідейність, дисциплінованість, товариськість, і оставили в душі лише згарища, повні злоби, заздрости, перфідії і звичок до політичного крутійства — коли такі люди, через своє викорінення і озлоблення, підуть служити якомусь **гетьману-отаману** та стануть вимагати від громадянства для себе особливої пошани, формально за те, що вони „опора трону", а фактично за те, що вони по рабськи стукають каблуками перед „Ясновельможним" — то заявляю, що **такий монархізм буде найгіршою формою правління, яку тільки Україна може мати, і що прокляття за такий монархізм нехай не спадає на мою голову, бо я перед ним остерігав і проти нього боровся.**

Для українського громадянства і особливо для всіх середнього прихильників гетьманського монархічного руху від нинішнього дня становище цього руху мусить бути ясне.

Є гетьманський рух від нині під персональним проводом п. Павла Скоропадського, за який, як рівнож за самого п. Павла Скоропадського, несуть повну відповідальність ті, що цю відповідальність на себе, після всього, що сталося, зважуються взяти.

І є гетьманський рух, ідея якого сформульована в Заприсяженні, в моїх „Листах до Братів-Хліборобів" та інших моїх однодумців писання, — **рух, який оцим комунікатом заявляє, що від нині він свого кандидата на український Гетьманський Престол не має та, доки ми не в українській столиці, не буде мати;** що питання Династії він оставляє згідно зі старим Заприсяженням до вирішення „по збудованню суверенної і незалежної Української Держави", і що далі буде він вести свою працю з твердою вірою, що ублагороднюючої і дисциплінуючої ідеї гетьманства в формах Української Трудової Монархії не удасться зломити ані ворогам, ані гіршим ніж вороги, „гетьманським" цієї ідеї фальсифікаторам.

Отже: або — або, бо невтральної середини нема!

В. Липинський.

P. S. Додаю, що ані з п. Павлом Скоропадським, ані з його прихильниками в ніяку полеміку вступати не буду. Писати і говорити вони можуть, що їм подобається. Коли дійсно п. Скоропадський „для себе нічого не хоче" і коли дійсно ванзейський гетьманський рух бажає „розвиватись і далі на основах і ідейних підвалинах, сотворених В. К. Липинським", як каже резолюція ванзейського „зїзду", то **одинокий переконуючий доказ на це все є відречення П. П. Скоропадського раз на завжди від всяких посягань на Гетьманство.**

Бадеґ в Австрії, 20. IX, 1930.
(Конець).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БОСТОН, МАСС.
На Рідний Край.

Гром. М. Давискиба переслав через Обеднання збірку на Рідний Край на такі цілі: на Рідну Школу 84 дол. 50 ц., а 7 долярів на книжки про ляцькі звірства.

67 долярів збірка української православної церкви, 15 долярів збірка Марти Берестецької та її мужа, а 9 дол. 50 центів збірка гром. М. Давискиби.

Давискиба.

Якийсь володар настановив був своїм бібліотекарем чоловіка, який ледви знав азбуку.

— Це так, — сказала якась знатна жінка — як коли султан візьме евнуха, щоби пильнував його сераїв.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПІТСБУРГ, ПА.

Віче й збірка на визвольну боротьбу.

Дня 26 квітня в год. 8 вечером відбулося віче в галі церковній на 7-мій вул. С. С. Пітсбург, на якому промовляв гр. Грибівський. Вічем проводив д. Ів. Ганяк, пітсбурський бизнесмен і містопредсідатель парохіяльного уряду й д. Степан Войтович, як секретар. Д. Ганяк отворив віче короткою промовою, в якій представив ціль віча та значіння визвольної боротьби, а відтак запросив до слова головного бесідника, д. Грибівського.

Промовець говорив про наші збройні змагання за волю в минулому та про те важке лихоліття, що після програної нашої війни навістило наші землі й нарід. Однак, говорив промовець далі, ті всі лиха нас не зломили, бо сьогодня кожному ясно, що бажання нашого здобути назад утрачене добро — свою державу, з кожним днем ростуть на силі. Вправді є в нас досить ще людей малого серця, що не вірять в успіх наших змагань і воліють йти в хвості чужих, ворожих українству сил. Шукають вони спасення у відвічних наших ворогів, Москви а, бо Варшави, й тим поповнюють помилки такі самі, які робили наші батьки. Досвід нічого не навчив їх. Але життя змете їх з поверхні, так як не одних вже таких, що хотіли викривлювати душу народу та оплюгавлювати цей шлях, що на ньому поклали жертву життя найкращі сини. Українська Військова Організація на протязі свого існування поставила собі ясний шлях і ясну мету: дрібною, впертою працею-боротьбою наближатися до мети-волі, не зважаючи на те, що колоди кидають їй під ноги не тільки вороги ляцькі та московські, але й усякі наші перевертні, а то й навіть ті, що вигукують про добро народу, яке то добро утотожнюють із своїм маленьким засміченим партійним подвірячком. Українська Військова Організація не злякалася того й до сьогодня не лякається. Вона не злякається й тоді, коли навіть наші люде будуть видавати на шибениці її членів. Сьогодня, коли кожний партійний загумінок бажав би змонополізувати для себе визвольний рух, до зросту якого не то, що нічим не причинився, але навпаки, шкодив йому на кожному кроці, кожний неупереджений мусить ствердити, що тепер визвольний рух треба лучити з діяльністю Української Військової Організації, без якої цей рух не тільки, що не розвинувсяб, але завмер би; чи кому-то приємно, чи неприємно, то мусить ствердити, що якби не УВО, то події на нашій землі булиб покотилися стрімголов два ворожі нам табори й серед цєї суматохи булиб знов виростали молоді покоління в рабстві, булиб знов виховувалися в тій безхребетности, лизунстві й хитрунстві, яке так питоме старшому поколінню.

Українська Військова Організація, що перебрала на себе заповіт українських армій свідома того, що самими саботажами не знищить ворогів, як рівнож свідома того, що самою тільки революцією на словах не поставить власної держави. Вона ширить словом і ділом думку, що зреволюціонізувавши маси народу, не можна їх на осліп вести, але треба до цього вмілих голов і вмілих рук, щоб знали, як те робити, як вхопити в руки розбурхані сили й спрямувати їх в одно русло. Вона сама по своїй змозі й силам підготовляється до такої хвилі й завзиває ввесь свідомий український загал, щоб він, не зважаючи на всякі наклепи, очерновання, станув одною лавою в допомогу тим її завданням. Бо щойно тоді, коли всі зединимо свої сили під прапором непримиримости з ворогами, коли не тільки словом, але й ділом піддержимо зусилля УВО, щойно тоді дамо доказ нашого розуміння ваги справи й засвідчимо, що дорога нам наша земля й нарід і що кров наших борців, якою вони зросили шлях від Сяну аж геть по широкі пшеничні степи, не пішла на марне.

В короткім звіті годі передати як слід усе, те, чого торкнувся д. Грибівський. Це є, так би мовити, головніші нариси.

Після віча утворено окремий комітет, що буде мати на цілі постійну допомогу УВО. В склад цього комітету увійшли: д. Іван Ганяк, як голова, д. Степан Войтович, як секретар і д. Іван Горитяк, як скарбник. Додати треба, що д. Горитяк є американським роджецем, який не бачив рідної землі батьків, а всеж таки виявляє стільки любови й чуття для укр. визвольних змагань, що міг би засоромити неодного великого патріота на словах.

Переведено збірку на цілі визвольної боротьби на галі. Жертвували слідуючі громадяни: Дмитро Сірий 5 дол., Онуфрій Микитюк 4 дол.; Іван Ганяк 2 дол.; по 1 дол.: Дм. Василик, Іван Боднар, Николай Боднар, Михайло Баган, Іван Котула, Павло Шпикула, Іван Король, Андрій Романкевич, Степан Петришин, Данило Смарш, Степан Войтович, Мих. Дрізд, Василь Котула, Іван Пужак, Гр. Шабатура, Софія Віглер, Стефан Король, Іван Лапіцький, Володимир Коваль і Іван Горитяк 1 дол 35 цнт.

Дрібнішими датками зібрано 2 дол. 65 цнт. Разом зібрано 34 доляри, які пересилається через Обеднання.

Комітет.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ТЕПЛИЦІ, ПОВІТ ЯРОСЛАВ.

Народ наш, а передовсім наше заголюкане село починає розуміти велике значіння Народних Домів, що є осередками культурно - освітнього життя. Й наші Теплиці не хотять оставати позаду. Комітет місцевий, що завязався на те, щоб будову такого дому довершити — поставив собі твердо за ціль діло виконати. Та наше село не може власними силами побудувати такого дому, який ми плянуємо, тимбільше в нинішніх тяжких часах економічної кризи. Самі знаєте, що ми є замкнені, з села годі рушитися, зрешітою заробітків ніяких, а землю ділити мусимо на щораз то дрібніші пайки. Й тому з повною вірою звертаємося до Вас, Дорогі наші Браття й Сестри, з закликом: „Поможіть нам"! Ви всі вийшли зпід тих низьких селянських хатин, всі Ви добре знаєте наше горе, злидні, а часом і радість. Ви таксамо, як і ми, виховалися на лоні природи, ми всі є синами тої землі, яку наші діди й прадіди кровю й потом зрошували сотні літ, а боронили перед хижими дикими гордами Сходу. Ми діти села найкраще це розуміємо, що помочі шукати нам лиш в себе самих, нашими спільними зусиллями доконаємо великих діл. Ми кличемо до Вас, бо віримо, що Ви не порвали ще з рідним селом, де осталися Ваші старі родичі, браття, сестри, рідня, Ваші діточі й хлопячі спомини безжурних ще літ, які для людини залишаються на все життя споминами найкращими. Був час, що народ наш вибивав свою незломну волю ставти власником на своїй предковічній землі, прийшла бруталька сила, що повалила нас, придавила своїм брудним чоботом, не дає нам свобідно дихати, відбирає пам світло сонця. Але ми вже зрозуміли, що освіта найширших працюючих верств, зорганізоване культурно-економічне життя, буде в наших руках певною й найкращою зброєю, перед якою мусить тікати найтяжчий ворог. Народний Дім стане нам культурним осередком освітнього, організованого життя, руху — села. Стане для нас духовою робітнею, другою святинею. Буде для села кузнею, де сталитимуться сталі тверді характери, буде школою виховуватись передовсім молодого покоління. Тут ми виковуватимем нашу кращу долю на будучність. Наших дітей в тутешніх школах деправують — викривляють їхні невинні душі, топчуть наші святі гордощі й почування національні. Народній дім буде мати за задачу невтралізувати ті вбивчі, смердючі гази. Молодь — квіт народу й його будучність, тому ми таку велику вагу кладем на молодь, яка вже тепер гарно зорганізована в нашій читальні. Ми, як ті „Каменярі" великого нашого Франка, хочемо збудувати „твердий гостинець, щоб після нас допрева прийшло нове життя, добро нове у світ".

Дорогі Браття й Сестри! Знаєте добре, що живемо на західних межах наших українських земель. Стоїмо тут на сторожі, твердо, ми гейби той беріг скелистий над морем — об який розбиваються розбурхані филі океану. Филя лютує, але ми чуємо в собі гарт духа, ми витревалі й вперті, правдиві сини землі, ми не подамося взад, як не подавалися наші прадіди, що сотні літ змагалися з дикими ордами Сходу. Ми віримо, що кращу долю ми самі зможемо викувати й вона мусить бути такою, якою ми її хочемо мати. А доконаємо того лиш збірними зусиллями власними, коли наші думки стремітимуть до одної мети сміло й уперто. Й тоді ми, спільною думкою обєднані, як одна велика родина, сміло вийдемо на стрічу сходячого життєдайного й життерадісного Сонця. Й сповниться пророчий заповіт нашого великого вчителя Івана Франка, бо „засядемо у народів вольних колі".

Варто ще згадати, що в наших Теплицях засновано читальню ще в 1879 році, отже вона істнує 52 роки. Сміло можемо сказати, що вона є одною з найстарших читалень в Галичині. Можемо бути лиш горді тим. Нині ми маємо в бібліотеці близько півшеста сотки самих кращих книжок, вартости понад кількасот долярів. Та одна біда: брак салі. Коли даємо виставу театральну, чи концерт, відчит — половина лиш може поміститися всалі, яку наймаємо.

Наш Комітет віднесився в тій справі до поодиноких Теплинчан, які зуміли призбирати гарні квоти, а передовсім до товариства „Єдність", яке щиро взялося до організування збирання жертв. Завдяки зусиллям членів того товариства, що створили осібний комітет, призбирано гарну суму — яка є на руках тогож комітету. В нас є менша квота. Але всі дотепер призбирані гроші, це доперва половина того, що коштуватиме дім. Не бракує серед нас одиниць, що наклепами хотіліби ділу пошкодити, але це лиш одиниці, що самі до нічого рук не прикладають. Тому хотяй і там серед Вас гостить безробіття, майте гарну ціль на увазі а вкоротці здигнемо в середині нашого села гарний мурований „Народний Дім" а за нами підуть інші села повіту. Маємо незломну віру, що 55 рік істнування читальні, який хочемо святочно вшанувати, як рік ювилейний, будемо могли обходити вже у власній, новій, гарній домівці.

Комітет Будови Народного Дому в Теплицях:

Іван Кархут, М. Гвізль, А. Сідорський, **І. Грод,** Н. Феліркo, **Н. Остяк, А. Квік,** Т. Піскор, **В. Гість, М. Волчастий,** А. **Мокрицький.**

За Комітет у Филаделфії, Па: **Андрій Дуда, Н.** Наконечний, **Н. Волос.**

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(50)

Переляканий Роков дивився на круги води, що розходились навколо того місця, де зник Тарзан. Побачивши криваві плями на воді, він злорадісно усміхнувся й готовий вже був уважати себе вратованим від загибелі. Та в цей час він почув якийсь сильний галас, а потім побачив на березі ріки Мугамбі та звірят Тарзана, що грозили йому. Роков напружив усі сили, щоб скорше погнати далі човен.

Роков чув сильний галас, що підняло те страшне для нього військо Тарзана. Здавалося йому, що він бачить розпалені гнівом очі Мугамбі, страшні очі малп та огнені очі пантери. Мороз проходив по всьому його тілі й здавалося Рокову, що від страху він не зможе веслувати. Мугамбі, малпи й пантера ввесь час трималися трохи позаду Тарзана. Вони прийшли до берега саме в той час, як Роков ударив веслом їх папа й володаря.

Вони переслідували Рокова в день і вночі. Він тримався середини ріки, а Тарзанове „військо" гнало берегом. Часами звірята Тарзана ніби зникали в джунглях і тоді трохи лекше ставало на душі Рокова. Та це лише здавалося, що вони десь зникли. Незримі для Рокова, вони ні на одну хвилину не спускали його зі своїх очей і все гналися в напрямку до моря, де кінчається ріка Угамбі.

Роков іноді думав, що Джейні не дотилла до моря, а десь попала в руки дикунів. Опинившись в гирлі ріки, він легше відітхнув, бо був певний, що тепер врятується від Тарзанових звірят, які не мають чим переслідувати його на воді. Недалеко гирла ріки стояв на котві „Кінкейд", Туди прямував Роков. Він був певний, що лише на пароплаві знайде собі спокій. Наближаючись до пароплава, він все більше чудувався, бо на нім не видно було ніякої істоти. Що це значить?